

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Balogh Zoltán

Az új regionalizmus svéd modelljeinek alkalmazhatósága Magyarországon

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Korompai Attila
Tanszékvezető egyetemi docens

Budapest, 2008

Gazdaságföldrajz tanszék

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Balogh Zoltán

Az új regionalizmus svéd modelljeinek alkalmazhatósága Magyarországon

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Korompai Attila
Tanszékvezető egyetemi docens

© Balogh Zoltán

Tartalomjegyzék

1. Felhasznált módszerek.....	4
<i>1.1. Hazai és külföldi szakirodalom feldolgozása</i>	<i>4</i>
<i>1.2. Tanulmányutak, interjúk.....</i>	<i>4</i>
<i>1.3. Hipotézisek megfogalmazása.....</i>	<i>4</i>
<i>1.4. Statisztikai adatelemzés</i>	<i>4</i>
2. Az értekezés eredményei	5
<i>2.1. Az új regionalizmus elméletének feldolgozása</i>	<i>5</i>
<i>2.2. Az új regionalizmus elméletének gyakorlati alkalmazásának svédországi elemzése</i>	<i>6</i>
<i>2.2. Elméleti igazgatási modell kialakítása a svédországi regionalizmus eredményei alapján</i>	<i>8</i>
<i>2.3. Statisztikai adatelemzés Kelet-Közép-Európa régióira vonatkozóan.....</i>	<i>8</i>
3. Következtetések összegzése	10
4. Főbb hivatkozások.....	13
5. A témakörrel kapcsolatos saját publikációk	15

1. Felhasznált módszerek

1.1. Hazai és külföldi szakirodalom feldolgozása

A vonatkozó szakirodalom feldolgozása során különös hangsúlyt helyeztem arra, hogy széleskörű külföldi szakirodalom feldolgozására kerüljön sor. Ennek érdekében a külföldi hosszabb illetve rövidebb tanulmányutak, konferencia-részvételek során igyekeztem a külföldi ismeretanyagot átültetni.

1.2. Tanulmányutak, interjúk

Ezen túlmenően személyes interjúkkal, a vizsgált területeken sorra kerülő tanulmányutakon szerzett közvetlen tapasztalatok beépítésével, kérdőíves felméréssel törekedtem a többoldalú megalapozásra.

1.3. Hipotézisek megfogalmazása

A szakirodalomból összegyűjthető, valamint személyes tapasztalatok tükrében a következő hipotéziseket fogalmaztam meg:

Hipotézis 1.: Az Európai Unió új terében olyan többsúlypontú szerkezet alakul ki, melyben a központi magterületek, illetve az egyes perifériák régiói nem egymáshoz, hanem önmagukhoz, saját fejlődési pályáikhoz fognak konvergálni.

Hipotézis 2.: Létezik olyan regionális igazgatási koncepció, mely nem a régiók fejlettségének kiegyenlítését tartja elsődleges céljának, hanem minden egyes régió önmagához viszonyított sikeres fejlődését.

1.4. Statisztikai adatelemzés

A kelet-közép-európai régiók főbb típusainak elkülönítése, azok önállóságának illetve az adott ország központi kormányzatától való függésének értékelése céljából az egyes régiók statisztikai adataira építve klaszterelemzéssel és crosstab módszerrel vizsgáltam 10 kelet-közép-európai ország mutatóit.

2. Az értekezés eredményei

2.1. Az új regionalizmus elméletének feldolgoása

Az állam meghosszabbított kezeként kialakított adminisztratív irányítási egységek, mint a klasszikus régi régiók nem felelnek másért, mint a központi hatalmi döntések végrehajtásáért és azok regionális ellenőrzéséért, így erősítve az amúgy is központosított hatalmat. A közigazgatási regionalizmus irányából nézve, az európai regionális politikák eredeti irányvonala a 60-as és 70-es években is ugyanezt a célt szolgálta. A deklaráció szintjén elismert régiók ugyanis a strukturális alapok központi, állami redisztribúciója révén még inkább függő helyzetbe kerültek a meghirdetett decentralizációval, a megfelelő szinten hozott döntéshozatali jogosultságokkal szemben. Összefoglalóan a **régi regionalizmus Keating szerint** (aki közvetve *Regions in the European Community*, London, 1985 kiadott művében elsőként nevezte meg az új regionalizmust), a következő tényezőkkel írható le: **a modern államigazgatás technikai szükségletei; általános segélycsomagok; kulturális követelések; történelmi nemzetiségek autonómia iránti követelése.**

E paradoxonon és múlton alapulva **Gren (1999) szerint az új regionalizmust**, nem egy állammal szembeni etnikai forradalomként vagy társadalompolitikai mozgalomként kell tekinteni. Ez sokkal inkább a regionális szinten jobban kivitelezhető döntéshozatali elemek logikus átadásának a kérdése, ami egy sokkal következetesebb folyamat, semmint egy radikális reform. Így az új regionalizmus **a környezeti változásokra adott válasz, mely eltávolodva a nemzetgazdasági szintértől az emberek érdekeit jobban kifejezésre juttató regionális szintet ruházta fel egy magasabb fokú önállósággal az állammal szemben.**

Az új regionalizmus kialakulását eredményező komplex folyamat öt fő tényezője Gren (1999) szerint: **a globalizáció; a régiók menedzsment és lobby szerepkörének kialakulása; a nemzetek feletti strukturális alapok szerepe; a regionális identitás kialakulása; az interregionális és határontúli hálózatok kialakulása.** Végül ezen 5 tényezőtől vezeti le a régiók lobby szerepének növekedését, az autonómia iránti fokozódó igényét, sőt az állami keretből kilépve, túllépve a decentralizáció kérdéskörén a régiók para-diplomáciai külügyi szerepét feszegeti.

2.2. Az új regionalizmus elméletének gyakorlati alkalmazásának svédországi elemzése

Svédország regionális folyamatai unitárius államberendezkedésének köszönhetően hasonló közigazgatási alapokkal rendelkeznek mint Kelet-Közép-Európa országai. A központosított területi igazgatás átalakulása így számos hasznos tapasztalatot nyújthat a magyarországi regionalizáció folyamatához.

Svédország nemzeti adózási rendszere, és a lan(megye)-rendszer olyan pénzügyi háttérrel biztosított a regionális intézményrendszer kialakulásához, mely egyedülállónak tekinthető az unitárius államberendezkedésű országokban.

Ez nagy mértékben elősegítette a **nemzeti hatalom csökkenését**, mely a globális gazdaságban kedvező helyzetbe hozta a regionális szintet. Az önálló helyi és területi adózás kialakult intézményrendszere, melyben helyet kapott ugyan a területi kiegyenlítés mechanizmusa is (mely a központi redistribúció elemeként fennmaradt), az egyes megyék számára kedvező pénzügyi helyzetet teremtett.

A regionális kísérleteknél megfigyelhető, hogy a megyei adórendszer regionális szintre történő helyezését kellett törvényileg biztosítani, így változatlan pénzügyi feltételek között tudták tevékenységüket folytatni.

Bár a megyerégió modell Kalmar esetében bemutatott kísérleténél az egyik legnagyobb gondot az jelentette, hogy a pénzügyi források nem kerültek át a kialakuló regionális intézményhez, szerepük csak a stratégiai irányok meghatározására szorítkozik. Így folyamatosan rákényszerülnek arra, hogy konzultáljanak a megyei önkormányzattal, hogy a szükséges forrásokat biztosítsa a regionális fejlesztéshez.

A kísérletek elindulása a **szupranacionális strukturális politikák hatásának** tudható be. Az Európai Unió strukturális alapjainak forrásai szükségessé tették az addigi megyei intézményrendszer koncentrációját, bár ezt elegendőnek tartották a fejlesztési intézmények szintjén megvalósítani. Így sokáig a statisztikai regionalizáción túl egyéb lépésekre nem került sor ezen a szinten. De ez volt az e kezdő lökés, mely a kilencvenes évek végére megérlelte a regionális kísérleteket, és azt az igényt, hogy más feladatok is valósuljanak meg ezen a szinten.

Az egyes svéd régiók jelentős energiákat fordítottak arra, hogy hatékony szerepet vállaljanak az európai döntéshozatalban. Ennek eredményeként az egyes régiók különös figyelmet szenteltek a **para-diplomáciai tevékenységeknek**, és ennek keretében önálló képviselőket

hoztak létre Brüsszelben, de a térségi gazdasági szereplők lobbistái is megjelentek Brüsszelben.

E képviseleti rendszerben különös és paradox módon a svéd régiók közül nem azon északi területek váltak élenjárókká, melyek a strukturális alapok fő haszonélvezői voltak. A déli területeken sokkal fontosabb szerepet játszott a gazdasági kapcsolatok európai szintű fejlesztése, az európai piacokban rejlő lehetőségek kihasználása. Skaneban a közlekedési kapcsolatok fejlesztése, Nyugat-Svédországban a hatékony regionális image és megfelelő gazdasági méret (lakosságszám, terület) kialakítása volt a fő cél, melyben a hatékony európai jelenlét kulcsát látták. Ez vezetett regionális törekvésekhez, és önálló regionális szerepük fejlődéséhez.

Ami Skane esetében egy fontos, és történelmi múlthoz köthető sajátosság az az egységesülő megyék közös kulturális **identitása**. A történelmi tartomány önkényes módon, megyékre történő felosztása csődött mondott. A történelmi tartományokban gyökerező, más régiókra is jellemző kulturális identitás a regionális folyamatok megindulása során regionális politikai pártok kialakulását eredményezte. Az általuk is erősített, bár sokszor szélsőséges regionális orientáltság az egységesülést nagyban elősegítette. A történelmi közös identitás a regionális testület felállítását követően is a siker záloga lett.

Ez azonban nem állt rendelkezésre Nyugat-Svédország régiója esetében, így itt jelentős nehézségekbe ütközött az intézményracionizálás – különösen az egészségügy területén -, mely a valódi gazdasági előnyét jelentette a regionalizációnak.

Skane régió esetében különösen kézzel fogható a **határmenti együttműködés hatása**. Az Öresund régió, mint a dán és dél-svéd területek határon átívelő régiója jelentős szerepet töltött be az önálló Skane régió kialakításában.

Ebben jelentős szerepe volt annak a fizikai infrastruktúra-fejlesztésnek, mely Koppenhága és Malmö között az Öresund-híd felépítésével megvalósult. Ez egy olyan beruházás, mely a gerjesztett gazdasági fejlődés, kialakuló közös közlekedési hálózat és munkaerőpiac révén új utakat nyitott meg a két ország határtérségében.

Az Öresund régióban megszerzett regionális tapasztalatot felhasználva a régió megteremtése lehetőséget adott arra, hogy immáron ne csak a határmenti együttműködés résztvevőjeként, de önálló svéd régióként is meg tudjon jelenni a versenyző európai régiók színpadán. Ebben fontos szerepe volt annak, hogy az állam nem csak a megyék egyesítésének adott szabad utat, hanem mint minden más kísérleti régió esetében is a regionális fejlesztés ügyét és a hozzá kapcsolódó pénzügyi forrásokat is a régió rendelkezésére bocsátotta.

2.2. Elméleti igazgatási modell kialakítása a svédországi regionalizmus eredményei alapján

A disszertáció 2. hipotézise szerint: „Létezik olyan regionális igazgatási koncepció, mely nem a régiók fejlettségének kiegyenlítését tartja elsődleges céljának, hanem minden egyes régió önmagához viszonyított sikeres fejlődését”. A svéd unitárius állam regionális folyamatait alapulvéve, az új regionalizmus elméleti koncepciójának szellemében került sor egy elméleti igazgatási modell felállítására.

A svéd modell és annak tapasztalatai sok kérdést vetnek fel. Akármennyire is bizonyosodott be az, hogy a partnerség elvére épülő megyerégió az a modell, mely az érdekeltek számára a leginkább elfogadható kísérleti változat (ld. a 2002 után megalakult új régiókat, melyek kivétel nélkül a kalmari megyerégió modelljét követték), napjaink folyamatai mégis azt mutatják, hogy az egészségügyi régiók rendszeréhez igazodva várhatóan a megyék egységesülésén alapuló regionalizáció fog megvalósulni.

Ennek az egyik legfontosabb gazdasági alapja az, hogy sikerült jelentős megtakarításokat elérni a középszintű megyei igazgatás által irányított és tulajdonolt egészségügyi ellátórendszerben a regionalizálódással Skaneban és Nyugat-Svédországban is. Egy további elem a versenyképesség előtérbe helyezése, mely szintén ezt a modellt igazolja.

Az elméleti igazgatási modell ennek alapján, melynek definiálására sor kerül a svéd modell alapján a következő: „olyan régió, mely választott önkormányzattal rendelkezik, nagyobb területi egységre kiterjedő, térségi infrastrukturális ellátó rendszerek számára optimális méretű területileg és lakosságszám tekintetében, pénzügyi autonómiával rendelkezik a regionális adók feletti rendelkezési jogosultságon keresztül és alkalmas Európai Unióból érkező források fogadására.”

2.3. Statisztikai adatelemzés Kelet-Közép-Európa régióira vonatkozóan

Az 1. hipotézis értelmében: „Az Európai Unió új terében olyan többsúlypontú szerkezet alakul ki, melyben a központi magterületek, illetve az egyes perifériák régiói nem egymáshoz, hanem önmagukhoz, saját fejlődési pályáikhoz fognak konvergálni”.

Az elvégzett statisztikai adatelemzés során bemutatott vizsgálatnak két fő eredményét kell kiemelni. A klaszterelemzés rávilágított arra, hogy vannak olyan jól elkülöníthető klaszterek Kelet-Közép-Európa 10, vizsgálatba bevont országában, melyek más-más fejlődési pályát járnak be. A „Globális jelentőségű fővárosi régió”, az „Európai jelentőségű fővárosi régió”, a „Halott Kelet” és a „Klasszikus kelet-közép-európai régiók” jól meghatározott statisztikai

jellemzőkkel leírható csoportok Kelet-Közép-Európában. Ez jól igazolja hipotézisünk feltevését, azt, hogy a gyakran homogénnek tekintett Kelet-Közép-Európában több fejlettségi szint létezik.

A Crosstab vizsgálat jól szemlélteti azonban azt, hogy jelenleg a központi kormányzatnak meghatározó szerepe van egy régió gazdasági fejlettségében. Fontos lenne tovább erősíteni a regionális intézményrendszer függetlenségét a központi kormányzattól, a központi redisztribúció helyett mozgósítani a regionális belső erőforrásokat.

Az önállóbb regionális intézményrendszer és kapcsolódó finanszírozás lehetővé tenné a fejlődési pályák egyediesedését, ugyanakkor felveti azt a kérdést, hogy ez a struktúra nem eredményezné-e a területi különbségek további fokozódását.

3. Következtetések összegzése

A disszertáció arra vállalkozott, hogy az új regionalizmus elméletére építve, egy elméleti igazgatási modellt felállítva, a svéd példát felhasználva áttekintse, hogy milyen lehetőségek vannak az új regionalizmus elméletének gyakorlatba történő átültetésének Magyarországon.

Ennek során kiemelkedő szempont volt, hogy bemutatásra kerüljön: Kelet-Közép-Európa egy olyan sokrétű területi egység, mely igényli az önálló regionális fejlődési pályák kialakításának lehetőségét. Ennek fontos feltétele a központi kormányzattól történő függőség megszüntetése, és a feladatok illetve a kapcsolódó finanszírozási források biztosítása.

Továbbá nélkülözhetetlen, hogy rendelkezésre álljon egy olyan egyedi identitás, mely alkalmassá teszi arra, hogy megjelenjen az európai régiók színpadán.

Ez a vizsgálat, építve arra a tudásanyagra, mely felhalmozódott Svédországban a regionális kísérletek során egy igazgatási modellválasztási módszertant is bemutat, ha ez nem is jelenti a dolgozat vezérfonalát. A helyi érdekek legmagasabb szintű tiszteletben tartása a kísérleti regionalizáció alapja. Bár a végső megoldás, melynek közelébe értünk több mint 10 év kísérletei után, nem fogja nélkülözni az állami akaratot és erőt, de ez a politikai döntés már egy olyan védhető tapasztalati alapra épül, mely sikeressé teheti az egész svéd regionalizációt.

A politikai döntéshozatal elemzésével az is törekvésként jelent meg, hogy bár regionális menedzsmentről és gazdasági hatékonyságról, versenyképességről szól az új regionalizmus, abban mégis változatlan, hogy politikai döntésekhez kötött bármely részének átalakítása. Amíg ez a politikai kompromisszum nem elérhető, legyen akármilyen előremutató is egy elméleti igazgatási modell, ez mégsem lesz alkalmas arra, hogy a gyakorlatban bizonyítson.

Svédországban a kísérleti regionalizáció részletes elemzése kitért az új regionalizmus elemeinek beépülésének folyamatára, az erős állami redisztribúciós politika belső erőforrásokra építő területi átalakulására. Jó példa arra Kelet-Közép-Európa minden országában, hogy hogyan lehet átlépni a regionalizációból a regionalizmusba a területi folyamatok során. Bár más okból, de a mintaadó országban és Kelet-Közép-Európában is a területi kiegyenlítést szem előtt tartó kilencvenes éveket megelőző politikája a külső hatások eredményeként egy nyitottabb szemléletmódot próbál átvinni, melyben meghatározó szerepet kap a para-diplomácia és a határmenti együttműködés. A kinyíló határok régióinak így új kihívásokkal kell szembenézniük és új típusú intézményi kapacitásokat kell kiépíteniük. A támogatási források elosztásának intézményi struktúráját kell kiegészíteni olyan diplomáciai,

befektetési, menedzsment ismeretekkel dolgozó szakapparátussal, akik alkalmassá válnak önálló döntési lehetőséggel rendelkező regionális intézmények irányítására.

Magyarország jól példázza Kelet-Közép-Európa lemaradásait és eredményeit, melyek a modell gyakorlati alkalmazhatóságát meghatározzák.

1. A követelményeknek való megfelelés vizsgálata során a pénzügyi források önállósága alapvető hiányát jelenti a struktúrának. Az adózási alapok megteremtése nélkül nehezen elképzelhető az új regionalizmus elméletének megfelelő régióalkotás. A pénzügyi függőség a központi kormányzat által meghatározott területi intézményrendszer sajátja, ez nem teszi lehetővé az identitás-építést, a para-diplomatikus tevékenységet, az önálló **globális szerepvállalást**.
2. A **szupranacionális politikák** által igényelt intézményi kapacitások mára megfelelő szinten kialakításra kerültek. A fejlett struktúra azonban napjainkban inkább veszélyezteti azokat a további lépéseket, melyek az új regionalizmus szerves részét képezik. Nem szabad megelégedni a strukturális alapok regionális szintű forráselosztásának intézményi környezetének megteremtésével, tovább kell haladni a régióépítés útján.
3. Egyre fokozódik az **európai lobbiképesség** megteremtése. Ennek intézményi kapacitásainak továbbfejlesztése és Magyarország minden régiójára történő kiterjesztése a regionális érdekérvényesítés fontos eszköze lehet mind a hazai központi kormányzat, mind a brüsszeli intézményrendszer irányába. Ez utóbbi brüsszeli képviseléseken keresztül történő megvalósítása nem képzelhető el nyugat-európai minták átvétele nélkül. Továbbá szükséges, hogy a régiók, a központi kormányzat és a Régiók Bizottsága tagok érdekeinek koordinációja megvalósuljon, így teremtve szinergiát e brüsszeli regionális érdekképviseleti szereplők között.
4. Az **identitásteremtés** során nehéz történeti alapokra építeni. Ebből adódóan szükséges olyan identitást erősítő, társadalmi szereplők bevonásával sorra kerülő események és marketingkampányok megvalósítása, mely a regionális öntudat kialakítását erősíthetik. Ennek során olyan menedzsment eszközök bevonására van

szükség, melyek a modern PR, marketing és brand-image eszköztárán keresztül az alig tíz éves regionális szint elfogadtatását segíthetik.

5. A **határmenti együttműködés** során fontos annak az elfogadása, hogy az EU belső és külső határai átjárhatóak legyenek, a szolgáltatások elérhetőek a határmenti térségben élők számára. Ebben szükség van megszilárdult intézményekre, az egyes határmenti szervezetek projektkezdeményeinek erősítése érdekében szükség van a többszintű kormányzás határmenti intézményeinek kialakítására. Ennek során – az eurorégiók tapasztalataira építve – ki kell alakítani azokat az önálló jogi személyiséggel rendelkező Európai Területi Együttműködési Csoportosulásokat, melyek valóban a helyi közösségek érdekeit szolgálják. Ebben nagy szerepet kell felvállalniuk azoknak a határmenti regionális szervezeteknek, melyek menedzsment-tapasztalatukon keresztül hozzá tudnak járulni a hatékony, és az egyes országok területi struktúrájához igazodó szervezetek kialakulásához.

Az az elméleti igazgatási modell, mely a svéd modell tapasztalatai alapján megfogalmazásra került napjainkban még nem kerül alkalmazásra teljes egészében Kelet-Közép-Európában, illetve Magyarországon. További lépésekre van szükség annak érdekében, hogy az endogén regionális fejlődés alapjai biztosítottak legyenek. Hasznos tapasztalatok halmozódtak fel, és különösen a szupranacionális politikákhoz történő alkalmazkodás során jelentős eredményeket ért el a regionális struktúra. De nem szabad, hogy ennek árnyékában ne helyeződjön hangsúly a további tényezőkre.

Anélkül, hogy a regionális struktúra finanszírozási kérdései, nemzetközi szerepvállalása, identitása ne tisztázódjon nem beszélhetünk valós regionális szintről. A tervezési-statisztikai régiók követelményeinek való megfelelés, az ügynökségi rendszerű forráselosztó szerepkör még nem teszi a társadalom által széleskörben elfogadottá a regionális szintet. Ennek további feltételei vannak, melynek legfontosabb alapja, hasonlóan a svéd kísérleti regionalizációhoz, hogy bármely modelltől is beszéljünk választott regionális szervezetre van ahhoz szükség, hogy a lakosság elfogadja az új területi szintet.

4. Főbb hivatkozások

1. Babbie, E. (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest.
2. Balogh Zoltán (2003): A svédországi Kalmar megye területi intézményrendszerének és regionalizálódásának elemzése. Tér és Társadalom, 17.évf., 3.sz., p.115-127.
3. Balogh Zoltán (2005): Kísérleti regionalizáció Svédországban. In: Pálné Kovács I. (szerk. – 2005): Regionális reformok Európában. IDEA, Budapest, p.119-150.
4. Balogh Zoltán (2007): A helyi önkormányzati finanszírozási rendszer újragondolásának kényszere Magyarországon a helyi iparüzési adó tükrében. In: Lácza Magdolna (2007 – szerk.): Inventárium 2006. NYF-GTFK.
5. Baranyi Béla (2004): A határmentiség dimenziói. Magyarország és keleti államhatárai. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.
6. Bende-Szabó Gábor (2001): Svédország és a regionalizmus. Magyar Közigazgatás 2.sz., p.648-654.
7. Dall'erba, Sandy - Kamarianakis, Yannis - Le Gallo, Julie - Plotnikova, Maria (2003): Regional Productivity Differentials in Poland, Hungary and the Czech Republic. Regional Economics Applications Laboratory Discussion Papers, REAL 03-T-26, on the web: <http://econwpa.wustl.edu/eps/urb/papers/0310/0310004.pdf>
8. de Souza, Peter-Holmström, Per (2008): The Swedish Regions – Development Policies and Governance. In: Halkier-Souze-Bukve (2008): Towards New Nordic Regions. Kiadás előtt.
9. European Commission (2004): A New Partnership for Cohesion. Convergence, Competitiveness, Cooperation. Third Report on Economic and Social Cohesion. European Communities.
10. Füstös László – Kovács Erzsébet – Meszéna György – Simonné Mosolygó Nóra (2004): Alakfelismerés (Sokváltozós statisztikai módszerek). Új Mandátum Kiadó, Budapest.
11. Gorzelak, Grzegorz (1996): The Regional Dimension of Transformation in Central-Europe. Jessica Kingsley, London.
12. Gren, Jörgen (1999): The new regionalism in the EU - The lessons to be drawn from Catalonia, Rhone-Alpes and West Sweden. Östersund, The Swedish Institute for Regional Research [Statens institut för regionalforskning] (SIR), Fritze, Stockholm.
13. Hajdú Zoltán (2001): Magyarország közigazgatási földrajza. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.
14. Horváth Gyula (1998): Európai regionális politika. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.

15. Horváth Gyula (2000): A régiók szerepe a bővülő Európai Unióban. MTA-RKK, Pécs.
16. Horváth M. Tamás (2005): Közmenedzsment. Dialóg Campus, Budapest-Pécs.
17. Illés Iván (2002): Közép- és Délkelet-Európa az ezredfordulón. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.
18. Jenei György (2005): Közigazgatás-menedzsment. BKF-BCE, Budapest
19. Keating, Michael (1985b): Regions in the European Community. Blackwell, London.
20. Keating, Michael (1998): The New Regionalism in Western Europe: territorial restructuring and political change. Edward Elgar.
21. Leijon, Svante-Jensen, Christian (1996): Theorizing and Conceptualizing Regions: The West-Sweden Region - An Idea Searching for a (Re)form. In: Alden, Jeremy-Boland, Philip (Eds.): Regional Development Strategies - A European Perspective. Regional Studies Association, London, p.14-37.
22. Marks G., Haesly R. and Mbaye H. A. D. (2002), "What Do Subnational Offices Think They Are Doing in Brussels?", *Regional and Federal Studies*, 12.évf., 3.sz., p.1-23.
23. Pálné Kovács Ilona (2001): Regionális politika és közigazgatás. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.
24. Perkmann, Markus (1999): Building Governance Institutions Across European Borders. *Journal of the Regional Studies Association*, 33.évf., 7.sz., p.657-669.
25. Sokol, Martin (2001): Central and Eastern Europe a Decade After the Fall of State-socialism: Regional Dimensions of Transition Processes. *Regional Studies*, 35.évf., 7.sz., p.645-655.
26. Süli-Zakar István (2003b – szerk.): A terület- és településfejlesztés alapjai. Dialóg-Campus, Budapest-Pécs.
27. Vígvári András (2002): Közpénzügyek, önkormányzati pénzügyek. KJK-Kerszöv, Budapest.
28. Villaverde, José – Sánchez-Robles, Blanca (2002): Convergence or 'Twin Peaks'? The Spanish Case. In: Meeusen, Wim – Villaverde, José: Convergence Issues in the European Union. p.41-60.

5. A témakörrel kapcsolatos saját publikációk

Magyar könyvrészek

1. Lácza Magdolna – Balogh Zoltán (2007): A kistérségi pénzügyi menedzsment egyes finanszírozási és humán erőforrás-kérdései. In: Lentner Csaba (szerk.): Pénzügpolitikai stratégiák a XXI. század elején. Akadémiai kiadó, Budapest, pp. 413-425. ISBN 978 963 05 8452 4
2. Balogh Zoltán (2005): Kísérleti regionalizáció Svédországban. In: Pálné Kovács Ilona (szerk.): Regionális reformok Európában. TÖOSZ – IDEA, Budapest. pp. 119-150. ISBN 963 9614 05 X

Magyar folyóiratcikkek

3. Balogh Zoltán (2003): A svédországi Kalmar megye területi intézményrendszerének és regionalizálódásnak elemzése. Tér és Társadalom, XVII. évf. 3. sz. pp. 115-127.

Magyar konferencia előadások

4. Balogh Zoltán: A stratégiai gondolkodás és menedzsmentreform iránti igény a helyi és területi önkormányzatoknál – Az új regionalizmus mint egy megoldási lehetőség. Önkormányzatok gazdálkodása - Helyi fejlesztés konferencia, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Pécs, 2008. május 15-16. – Megjelent: Balogh Zoltán (2008): A stratégiai gondolkodás és menedzsmentreform iránti igény a helyi és területi önkormányzatoknál – Az új regionalizmus mint egy megoldási lehetőség. In: Buday Sántha Attila-Hegyi Judit-Rácz Szilárd (szerk.): Önkormányzatok gazdálkodása - Helyi fejlesztés. Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Pécs. ISBN 978-963-642-243-1
5. Balogh Zoltán: Helyi szintű adózás – A területi pénzügyi függetlenség alapja. Magyar Tudomány Napja 2007, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza, 2007. november 20.
6. Balogh Zoltán: A helyi önkormányzati finanszírozási rendszer újragondolásának kényszere Magyarországon a helyi iparüzési adó tükrében. Magyar Tudomány Napja 2006, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza, 2006. november 14. – Megjelent: Balogh Zoltán (2007): A helyi önkormányzati finanszírozási rendszer újragondolásának kényszere Magyarországon a helyi iparüzési adó tükrében. In: Lácza Magdolna (szerk.): Inventárium 2007. Nyíregyházi Főiskola Gazdasági és Társadalomtudományi Főiskolai Kara, Nyíregyháza.

7. Balogh Zoltán: Regionális önkormányzati feladatok intraregionális dekoncentrációja Svédországban (Intra-regional deconcentration of regional government tasks in Sweden). Fiatal Regionalisták Konferenciája, Széchenyi István Egyetem, Győr, 2006. november 11.
8. Balogh Zoltán: Az új regionalizmus elméleti megalapozása. Magyar Tudomány Napja, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza, 2005. november 15. – Megjelent: Balogh Zoltán (2006): Az új regionalizmus elméleti megalapozása. In: Lácza Magdolna (szerk.): Inventárium 2006. Nyíregyházi Főiskola Gazdasági és Társadalomtudományi Főiskolai Kara, Nyíregyháza.
9. Balogh Zoltán: Az új regionalizmus Kelet-Közép-Európában. Magyar Tudomány Napja, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza, 2004. november 9. – Megjelent: Balogh Zoltán (2005): Az új regionalizmus Kelet-Közép-Európában. In: Lácza Magdolna (szerk.): Inventárium 2005. Nyíregyházi Főiskola Gazdasági és Társadalomtudományi Főiskolai Kara, Nyíregyháza.

Magyar műhelytanulmányok

10. Balogh Zoltán (2006): Az EU tervezési gyakorlatának áttekintése, különös tekintettel a regionális és a területi elemekre. In: Egységes területi tervezési rendszer szakértői előkészítése. Országos Területfejlesztési Hivatal megbízásából Váti Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Kht. Stratégiai Tervezési és Értékelési Igazgatósága, Budapest. p.90-100.
11. Balogh Zoltán (2006): Esettanulmányok a területi tervezés európai gyakorlatából. In: Egységes területi tervezési rendszer szakértői előkészítése. Országos Területfejlesztési Hivatal megbízásából Váti Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Kht. Stratégiai Tervezési és Értékelési Igazgatósága, Budapest. p.147-173.
12. Balogh Zoltán (2005): Az információs társadalom területi dimenziói. INFIDENT kutatócsoport.

Magyar népszerűsítő kiadványok

13. Balogh Zoltán (2003): A magyar iparpolitika területi öröksége. (Barta Györgyi: A magyar ipar területi folyamatai 1945-2000) Külgazdaság, 47. évf., 10. sz., p.79-82.
14. Balogh Zoltán (2003): Új Regionalizmus, avagy a régiók integrációt előmozdító szerepe az Európai Unióban. (Jörgen Gren: The New Regionalism in the EU) Comitatus: önkormányzati szemle, 13. évf., 5. sz., p.79-80.

Külföldi könyvrészek

15. Balogh Zoltán (2004): The Regional Science – Paradigms and Revolutions. Defining Regional Science as the Part of Geography. Kijev-Ungvár-Nyíregyháza, pp. 169-174. ISBN 966-8489-01-2

Külföldi folyóiratcikk

16. Balogh Zoltán (2005): The New Regionalism in the Central and Eastern European Countries. *Regions*, 256. sz. pp. 10-15. ISSN 1367-3882

Külföldi konferencia előadások

17. Balogh Zoltán: Building Regional Identity in North-Hungary Region – A Case Study. Regional Studies Association International Conference. Prága, 2008. május 27-30.
18. Balogh Zoltán: Analyzing territorial tax regulation and practice in Hungary in regional development perspective. State, Economy and Society Conference. Krakkó, 2008. május 25-27.
19. Balogh Zoltán: Globalization as a Factor of New Regionalism. International Conference. Ungvár, 2007. november 23. – Megjelent: *Scientific Herald* (2008)
20. Balogh Zoltán: Adaptation of „twin peaks modell” for Central and Eastern European New Member States. Shaping EU Regional Policies: Economic, Social and Political Pressures, Regional Studies Association International Conference, Leuven, Belgium, 2006. június 8-9.
21. Balogh Zoltán: Spatial structures of organizations in the IT age. 2nd International Conference on Economics and Management of Networks (EMNET), Corvinus University of Budapest, Budapest, 2005. szeptember 15-17.
22. Balogh Zoltán: New Regionalism Factors Influencing Municipal Network Organizations. Local Authority Planning in Change, Ultuna-Uppsala, 2005. augusztus 18-20.
23. Balogh Zoltán: The Role of Microregions in the Reforms of Municipality System in Hungary. The Challenges of Localism. Regional Studies Association Annual Conference, London, 2004. november 29. – Megjelent: Balogh Zoltán (2004): The Role of Microregions in the Reforms of Municipality System in Hungary. In: The Challenges of Localism. Conference Proceedings of the Regional Studies Association Annual Conference November 2004. Regional Studies Association, 2004. pp. 38-41. ISBN 1 897721 26 9

24. Balogh Zoltán: The EU Compatibility and the Practice of the Hungarian Statistical System. 24th Biennial Conference on Regional and Urban Statistics (SCORUS), Minnesota Population Center, University of Minnesota, Minneapolis, 2004. május 19-21.
25. Balogh Zoltán: Implementation of New Regionalism in the CEECs. The Transformation of Regional Institutions before EU Accession. The 2nd International Symposium Economics and Management of Transformation, Temesvár, 2004. május 7-8.
26. Balogh Zoltán: New Regionalism in the Peripheral regions of the CEECs. Europe at the Margins: EU Regional Policy, Peripherality and Rurality, Regional Studies Association International Conference, Angers, 2004. április 15-16.
27. Balogh Zoltán: Implementation of New Regionalism in the CEECs. The Eighth International Research Symposium on Public Management (IRSPM), Budapest University of Economic Sciences and Public Administration, Budapest, 2004. március 31 - április 2.
28. Balogh Zoltán: Regions of a New Europe. The Enlargement and the Political and Economic Future of the European Union, Instituto de Estudios Europeos, Madrid, 2004. március 24-26.
29. Balogh Zoltán: The New Regionalism in the Central and Eastern European Countries. Regional Productivity Forum Seminar, Regional Studies Association, London, 2004. január 15.